

به نام خدا

ره‌یافت من | سیستم کنترل داخلی و اهداف سازمانی

شماره ۱۲ تاریخ ۲۹ آذر ماه ۱۴۰۳

محمد علی باقرپور ولاشانی

هیات علمی دانشگاه فردوسی مشهد

رئیس هیات مدیره شرکت ره‌یافت و راه‌برد نواندیشان پویا (ره‌نو)

در نوشتار قبلی (ره‌یافت من: شماره ۱۱) مطالبی تحت عنوان "سیستم کنترل داخلی: تعریف و نکات قابل توجه" بیان گردید. در این نوشتار، اهداف سازمانی طبق چارچوب یکپارچه سیستم کنترل داخلی کوزو (۲۰۱۳) ارائه می‌شود. این چارچوب، اهداف سازمانی را به سه گروه "عملیاتی"، "گزارشگری" و "رعایت" طبقه‌بندی می‌کند. معمولاً، سازمان‌ها به صورت هدفمند و برای تحقق اهداف خاصی تشکیل شده‌اند که با توجه به نیازها و انتظارات ذینفعان، رسالت، چشم‌انداز، مأموریت و همچنین، قوانین و مقررات حاکم و ناظر بر فعالیت خود، آنها را تدوین می‌نمایند. معمولاً اهداف در سطح کلان سازمان تدوین، و متناسب و هماهنگ با آنها اهداف بخش‌ها و واحدهای زیرمجموعه تعیین می‌گردند. هدف اصلی سیستم کنترل داخلی کمک به سازمان جهت دستیابی حداکثری به اهداف، با توجه به شرایط و محدودیت‌های موجود بوده بنابراین، تدوین اهداف یکی از پیش‌شرط‌های لازم و اساسی برای طراحی و بکارگیری یک سیستم اثربخش می‌باشد. لازم به ذکر است، که سیستم کنترل داخلی ابزار یا تسهیل‌گری برای سازمان‌ها جهت دستیابی به اهداف بوده و در خصوص تحقق آنها یک

اطمینان معقول فراهم نموده و خود یک هدف نیست. سازمان تشکیل نمی شود که یک سیستم

کنترل داخلی قوی داشته باشد بلکه به دنبال تحقق اهداف خود بوده و در این زمینه از ابزار

های مختلف از جمله سیستم کنترلی استفاده می نماید. "اهداف عملیاتی" نشأت گرفته از

مأموریت اصلی سازمان بوده و نشان دهنده چرایی و فلسفه وجودی آن می باشند. این اهداف

در سازمان های مختلف با توجه به مأموریت و فلسفه وجودی آنها متفاوت می باشد. به عنوان

مثال، در دانشگاه ها این اهداف شامل آموزشی، پژوهشی و فرهنگی است. از دیدگاه کوزو،

برای تحقق اهداف مذکور، فعالیت ها و عملیات انجام شده باید توأم با صرفه اقتصادی، کارایی

و اثربخشی بوده و همزمان از منابع و دارائی های سازمان محافظت لازم صورت پذیرد. "اهداف

گزارشگری" بر این واقعیت بنا شده که ذینفعان مختلف دارای انتظارات و نیازهای اطلاعاتی

متفاوتی بوده و سازمان باید با تهیه و ارائه گزارشات با کیفیت (مالی یا غیرمالی و درونی یا

بیرونی) آنها را تامین نماید. "اهداف رعایت" بر این نکته تاکید داشته که سازمان باید قوانین

و مقررات حاکم و ناظر بر خود را رعایت نموده و از چارچوب قانونی خارج نشود. به عبارت

ساده تر، طبق این اهداف هر آنچه که سازمان انجام داده باید مطابق با باید ها (قوانین و مقررات)

باشد. در پایان تاکید می گردد، که سیستم کنترل داخلی در هر سازمانی باید به نحوی طراحی

و بکارگیری شود تا نسبت به تحقق اهداف مذکور در سازمان اطمینان معقول حاصل گردد.